

VAKARŲ MENO CENZŪRA

Daugėjant Vakarų literatūros vertimų, neišnyko kita cenzūros forma, kai, pasitelkus vadinamąjį laisvąjį vertimą, užsienio autorių kūryba buvo gerokai apkarpoma ir iškraipoma. Dauguma kūrinių buvo kupiūruojami, tekstas keičiamas ir papildomas. Pavyzdžiui, žymaus anglų fantastinės literatūros rašytojo Arthuro Clarke'o romano „2001 metų kosminė odisėja“ rusiškasis leidimas 1970 m. pasirodė be pabaigos. Buvo teigiama, esą leidėjams nepriimtinas pagrindinio herojaus – astronauto Deivido Boumeno – virsmas kosmoso dievažmogiū. Baigiamojo žodžio autorius buvo įpareigotas skaitytojams paaiškinti, jog paskutiniai knygos skyriai išimti todėl, kad jie neva nebūdingi šiaip jau mokslinei A. Clarke'o pasaulėžiūrai. Tuo tarpu 1967 m. į rusų kalbą išverstas Josepha Hellerio romanas „22-oji išlyga“ buvo suredaguotas taip, kad vertimas tapo perpus trumpesnis už originalą.

Panašiai kaip Vakarų rašytojų kūriniai buvo perdarinėjami ir Vakarų režisierių filmai, kuriuos nuo septintojo dešimtmečio vidurio taip pat pradėta kur kas dažniau rodyti Sovietų Sąjungos kino ekranuose. Vakarų šalių kino cenzūra ypač sustiprėjo aštuntajame dešimtmetyje. Vienas ryškiausių sovietų kino cenzūros barbariškumo pavyzdžių galėtų būti Bernardo Bertolucci filmo „Konformistas“ likimas. Filmą buvo sutrumpintas 30 min., o jo įvykių seka sugrupuota nepaisant autorinės idėjos ir logikos. Be to, buvo rodomos nespaltotos kopijos, nors spalvų kontrastai šiame filme turi svarbų vaidmenį.

Streikus A. „Vakarų kultūrinės įtakos ribojimas Sovietų Lietuvoje 1965–1986 m.“, in: *Genocidas ir rezistencija*, nr. 1 (23), 2008, p. 9.